

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂSCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Ruptura cu Cerul.

Lumea spune, de aceia sunt mulți oameni necredincioși și ca o urmare firească a necredinței și răi, fiindcă preoții nu sunt la înălțimea chemărilor lor, nu predică destul și nu sunt modele de sfințenie.

Că sfințenia nu a prea avut putere molipsitoare asupra oamenilor ne-o dovedește din belșug istoria bisericească. Când sfințenia era la apogeul său, atunci se desfășură cea mai cumplită persecuție contra ei. În fiecare capitol al istoriei profane ni se arată, că ura și lovirile în toate vremurile, în primul rând s'au îndreptat contra acelor care reprezentau sfințenia pe pământ. În această privință nu găsim prea mare deosebire între popoarele din miezul Africei și între popoarele culte din Apus (vezi istoria martirilor creștini).

Dar nu e de lipsă să mergem și să cetim paginile îngălbenite de vreme ale istoriei, fiindcă și în timpurile noastre găsim destule dovezi.

Preoții sunt trimișii lui Dumnezeu pe pământ și nimeni nu poate spune, cu inima liniștită, că lumea îi consideră întocmai de trimiși ai lui Dumnezeu.

Toate scăderile omenești ale preoților, toate greutățile de trai sunt exploatare de mic și mare contra acestor trimiși ai Divinității.

În parte, pentru fața lumii vor fi responsabili și preoții, dar cauza adevărată a lipsei de credință a oamenilor zace în altă parte și mai adânc.

Cerul cu toate podoabele sale, se întinde maiestos deasupra pământului „Ceriurile spun mărirea lui Dumnezeu și facerea mâinilor lui o vestește țaria”. (Psalm 18).

Cerul este admirat de păcurariul cel fără nici-o cultură, de cer se minunează omul cult ziua și noaptea.

De sus se desprind picurii de ploaie care dau putere de rodire pământului, de acolo vin fulgerile înspăimântătoare. Și cu toate acestea la oamenii de azi trebuie să constatăm o averziune față de acest cer, frumos și binefacător totodată.

Unii sunt aplecați să-l desconsidere, Cerul, fiindcă li-se pare a ști, că telescopul a descoperit tot, deși în adevăr, telescopul nu a văzut decât o parte infimă a universului.

Pentru alții cerul este așa de sus încât cred dânsii în bunavoie că nu au lipsă să se ocupe de el.

Pentru a treia categorie de oameni care vor să-și trăiască viața pe deplin cerul este un element supărător.

Ce are de a face cerul cu pământul? zic ei.

Pe de-o parte o forță combatantă a cerului este ignoranța, sau să zicem mai frumos indiferența. Pe de-altă parte un dușman înverșunat al cerului este o anumită știință omenească care pretinde că știe tot și că a aflat și ultimul secret încât poate lua liniștită locul credinței creștine, bună pentru evul mediu.

Psihologia ne arată, că o idee bună o poți scoate ușor din capetele oamenilor, dar o idee greșită să înrădăcinează așa repede și așa puternic acolo încât cu una cu două nu o poți gonî de acolo.

Oamenilor, cu o averziune pronunțată față de cer, le poți predica cât vrei. Efecte de moment vor avea predicile, nu e vorbă, dar urmele adânci pe care le dorim noi nu le vor lăsa așa ușor.

Dar să nu mai predicăm?, va întreba cetitorul. Ferit-a Dumnezeu, chiar să-i predicăm, dar să luăm lucrul de mai jos, fiindcă sufletul modern fie de țaran fie de intelectual, nu este destul

de dospit pentru predicile noastre, cari presupun un anumit fundament religios, care de fapt nu mai este. Omul vechiu era dispus pentru cer,

Pentru omul din zilele noastre există o ruptură între cer și pământ și aceasta credință caracterizează întreaga lui viață sufletească.

Pentru industrie și comerț primul lucru sunt drumurile bune; nu există aceste drumuri industria și comerțul măcar să aibă celelalte condiții de dezvoltare, trebuie să decadă.

Așa stă lucrul și cu noi. Înainte de a ne bizui pe efectele predicii noastre trebuie să căutăm mijloacele de a încopcia în sufletele credincioșilor noștri cerul cu pământul, fiindcă cel ce nu admite legătura între cer și între pământ nu primește nici sămânța sufletească din predicile noastre.

Apologetica creștină trebuie să o punem pe primul plan al activității noastre.

Drumul naintea noastră nu e neted, ci plin de bolovanii ignoranței, ori a științei omenești prealncrezătoare și noi mai întâi trebuie să curățim acest drum și apoi să venim cu sămânța vieții creștinești.

Apologetica creștină, care în timpurile prime ale creștinismului a apărat biserica față de păgânii a făcut progrese mari și azi iarăși se reclamă munca ei de apărare față de semeția timpului.

Țărani și intelectuali aud azi în școală, în societate, sau culeg din lectură atâtea lucruri potrivnice credinței creștine, așa că ori nu mai deschid ușile bisericii, sau dacă le și deschid le lipsește dispoziția sufletească potrivită cu lucrurile D-zești.

Apologetica creștină în chestiile sufletești are acelaș rol ca tunurile de calibru mare; curăță terenul ca apoi să se poată face mai ușor lucru de amănunt. Elevul învață în școală despre electrodinamica și simte că s'a ridicat sus peste satul său, care habar nu are de această știință, ce stă strâns în jurul bisericuței sale, și se poate că acest elev simte o compătimire oarecare față de mediul din care s'a ridicat. Și ce păcat că nu-i spune nimeni ca Ampère, tatăl electrodinamiei adânc impresionat zicea „oh ce mare este Dzeu și știința noastră e nimica”. Ampère a fost credincios până în măduva oaselor și poate cei ce se folosesc de știința lui sunt necredincioși până în măduva oaselor.

Fiindcă acum sunt la modă bibliotecile și casele de lectură, cutare țaran mai răsărit citește cine știe ce bazaconie de carte în care să iau la vale biserica, credința și preoții. Dta te silești de pe amvon să dai ce ai mai ales

în suflet, dar ce folos dacă Ion și Nicolae sunt înveninați la suflet. Cuvântarea Dta este ca o ploaie repede de cari Ioan și Nicolae se scutură ușor și rămân la ce au cetit ei în carte, că doar de aceia îi cartea să spună adevărul.

Pe elev trebuie să-l convingă apologetica, că știința lui incompletă nu-l îndreptățește să ocărească biserica iar pe Ion și Nicolae trebuie să-l învețe că tocmai așa sunt cărți mincinoase precum sunt oameni mincinoși.

Mai întâi trebuie să biruim și să isgonim din sufletele oamenilor aversiunea față de religie și de cer peste tot și numai după aceea putem face muncă de amănunte.

Predica cere și reclamă o dispoziție sufletească din partea auditorilor, care să aibă ceva comun cu Dta cel ce le vorbești.

Sfințenia în chip omenesc se ivește și dânsa dacă cei ce o poftesc au respect și dragoste adevărată pentru aceasta sfințenie.

La flori alese se cere și pământ ales.

Dr. Șt. Cioroianu,
protopop.

Centenarul liceului din Beiuș.

În zilele de 30 și 31 Mai a. c. s-a sărbătorit centenarul dela înființarea liceului din Beiuș.

A fost o sărbătoare cu profundă manifestare de recunoștință, unde a participat mulți foști elevi, chiar și din generația mai bătrână.

Elanul praznicului a fost ridicat mult prin prezența P. S. Sale Episcopului Clorogaru, a dlui general Berthelot, dnii Miniștri Lapedatu și Angheliescu și alți intelectuali de seamă.

Eparhia Aradului, a fost reprezentată prin consilierul eparhial, protopop Dr. Gh. Ciuhandu în calitate de mandatar al P. S. Sale Episcopului nostru Dr. Grigorie Gh. Comșa.

La inaugurarea acestor sărbători părintele Dr. Gh. Ciuhandu a rostit următoarea vorbire:

*P. P. Sf. Voastre,
Ilustre Domnule General,
Domnilor Miniștri,
Onorată Asistență!*

Ca delegat al Sfințel Episcopii ortodoxe a Aradului, ca fiu al acestui ținut și ca fost elev al acestei școale, am grăbit de douăori bucuros să aduc acestul așezământ cultural un călduros salut, folosindu-mă de gralul cărturarului ierarh „smeritul Damaschin Episcopul Buzăului”, cuvinte scrise de el, în Predoslovia Apostolului dela 1704, în cinstea Volevodului muntean și Martir Constantin Basarab. Aceste cu-

vinte spun: „Lucru plăcut lui Dumnezeu mai mult decât alte bunătăți, ne învățăm din Dumnezelasca scriptură, că este *mulțumita*”.

Mulțumim acestei școale, pentru că a continuat și desăvârșit — pe cât a putut — aici în Bihor, aceea operă culturală, care ne este cunoscută, după cercetări mai nouă, că eră ajutată de frații de peste Munți și sporită prin frații de aici, începând încă de pe la sfârșitul veacului XVII-lea.

Volevodul Constantin Brâncoveanu, încă înainte de încheierea veacului XVII-lea, avea o așezare trecătoare la Piatra-Craiului, de pe valea Crișului Repede. În legătură cu ocrotirea dânsului este adusă acea „vloiciume literară românească” din Bihor, dela sfârșitul veacului XVII-lea, în centrul căreia stătea Protopopul Petru dela Tinod, unde Brâncoveanul ridicase o biserică.¹⁾ — De dincolo, din Moldova, ne vin, în aceiaș vreme, Dieci Moldoveni, ca Vasile Sturze zis Badiul Moldovanul, așezat la Stracoș, și după el Diacul anonim, supranumit și el „Moldovanul”, locuitor în Șumugiu. Aceștia, ajutați de alți Dieci — cași Ioan dela Noglorid (1730) și Pavel, așezat la Josani și Gurbești în valea Crișului-Negru (1733), supranumiți amândoi „Muncăceanul” pentru că veneau din ținutul Muncaciului, dar probabil tot Moldoveni și ei — au făcut aici, cu Bihoreniții noștri, școala vremurilor de atunci, creînd o pleiadă de dieci bihoreni²⁾, — până să răsară aici școala sistematică.

Pe piatra de temelie a acestei tradiții culturale și pentru desăvârșirea ei s'a ridicat — de cine putea să facă acest bine, aici în Beluș, la 1828 — Liceul nostru „in utilitatem et culturam nationis Valachicae”: pentru folosul și cultura poporului român, cum o spune, în actul său fundațional, episcopul Samuil Vulcan, o puternică și expresivă personalitate consacrată în Istoria noastră culturală. Un veac de viață, a aceasta școală a împlinit pe deplin aceste așteptări ale fondatorului și ale Neamului nostru.

Dar când se înființa aceasta școală, dincolo la Arad exista deja de 16 ani o școală pedagogică sau normală, românească, și de alți 6 ani o școală teologică ortodoxă română. Iar pe deasupra acestor instituții culturale planau legăturile intime, de caracter naționalist, între unii cărturari ai școalelor dela Arad și între episcopul Vulcan. Binecuvântate fie numele lor și opera lor de înfrățire culturală peste capul deosebirilor de alta natură.

Eu, astăzi, vreau să Vă înfățișez o nouă dovadă cât se poate de reală despre legăturile dintre aceasta

¹⁾ „Dacoromânia”, buletinul „Muzeului limbii române”, condus de S. Pușcariu, Cluj Anul III. (1923), pag. 792-3.

²⁾ Cercetările mele: „Dieci și manuscrise vechi din Bihor”, publ. în „Tribuna” (Oradea), Nr. 46—52 din 1919, și „Vechi urme de Cultură românească în Bihor”, publ. în revista „Cele trei Crișuri” (Oradea), anii 1920 și 1921.

școală și școalele noastre dela Arad. Pe temelul unei statistici ce am întocmit-o în vederea acestui praznic cultural, accentuez bucuros faptul, că școala din Beluș ni-a dat un foarte mare contingent de studenți, recrutați mai ales din Bihor, trecuți apoi prin școala noastră normală ori prin cea teologică dela Arad. De pildă în 70 de ani (1850—1920), la care se referă statistica mea, din cei 1500 de preoți sfințiți la Arad pentru trebuințele Eparhiei, cel puțin 449 inși au trecut prin școala dela Beluș. Astfel am avut posibilitatea, de a ne prevedea școalele și altarele din întinsa Eparhie a Aradului și până departe în Banat, cu slugitori trecuți prin aceasta școală.

Deci, mai mult decât un salut convențional, noi aducem, în mod cinstit și loial, și un prinos din recunoștință acestei școale, căci după cuvântul aceluiaș smerit episcop Damaschin „jertfă mai cu bun miros decât toate jertfele este lui Dumnezeu mulțumita”.

Fie, ca aceasta școală, așezată în Belușul sfințit și de urmele Volevodului Mihai Viteazul, cu care corespunde în primăvara anului 1601 căpitanul de aici Somogyi Bartolomeu, să-și ducă până la sfârșit opera de cultură națională românească, pentru gloria și înălțarea Țării și Neamului nostru.

Vivat, crescat, floreat!

Biserica, statul și baptismul

Cuvântare

rostită în Senat în ziua de 21 Martie 1928
de Dr. Grigorie Gh. Comșa Episcopul
Aradului.

Ședința de Miercuri, 21 Martie 1928.

(Ședința de seară)

Domnule președinte,

Domnilor senatori,

(Urmare)

În cuvântarea mea din ședința precedentă, am arătat pe scurt, felul de manifestare al baptismului, față de preoțimea din România în general.

Față cu această propagandă manifestată de toți bapțiștii dela noi, fără excepție, — trebuie să facem constatarea că, deși ei se bucură de cea mai perfectă libertate, totuși în această privință ei nu stau mai pre jos cu nimic decât milenșiștii, întruniri sunt interzise cu desăvârșire.

Șeful milenșiștilor, de astăzi, Rutherford din America, a scris în anul 1927 o broșură intitulată: „Liberarea poporului”. În această broșură d. Rutherford spune între altele, următoarele: „Cârmuitorii de astăzi, regii și președinții popoarelor, nu sunt adevărați conducători. Puterea cârmuitoare care este îndărătul tronurilor și care cârmuiește drumul popoarelor este însuș deavolul. Instrumentele vizibile ale Satanei sunt cele trei clase de oameni cari formează forța conducătoare și anume: capitaliștii, politicienii și preoții. La nimic nu ne putem aștepta dela creștinătatea organizată pentru marea mulț-

me a poporului. Când poporul va scutura sarcina, această creștinătate care este o parte a Babilonului și unealta deavolului, va cădea ca o piatră de moară în mare”.

Din acest citat puteți vedea, d-lor senatori, un adevăr destul de trist: că pe când bapțiștii spun că preoții sunt talpa iadului, mileniștii sunt tot atât de caracteristici, când spun că preoții sunt unealta lui Satan, Bapțiștii spun că ziua socotelilor se apropie, iar mileniștii folosesc același termen. Și unii și alții cer, nici mai mult nici mai puțin, ca poporul să înlăture clerul. Ori, d-lor senatori, este știut că tocmai clerul este instituțiunea divină care reprezintă autoritatea cea mai înaltă și fără concursul căreia nu se poate răspândi voința divină în lume. Cu adevărat bine grăește d. profesor universitar V. Ispir, dela facultatea teologică din București, când într-o conferință ținută la Chișineu, la 15 Mai 1927, spune: „Ce mai rămâne din religie, dacă i se ia autoritatea? Ce mai rămâne din ea, dacă nu se bazează pe auroritate? Ce mai rămâne dacă Divinul este conceput după fanteziile cele mai absurde? Șeful mileniștilor dela noi, care este un român cu numele de Ion Sima, s'a cumințit. El a ajuns să cunoască realitatea în ceea ce privește scopul urmărit de secte. Eu am avut prilejul să vorbesc cu d-sa încă în anul 1920, când eram funcționar în Ministerul Cultelor, și pe acea vreme citisem o bună parte din scrierile mileniștilor și cum știam și eram convins că d-sa sta în slujba dolarului — ceea ce s'a dovedit tocmai în zilele din urmă i-am spus să fie atent și să părăsească calea pe care a apucat. Dânsul mi-a răspuns că noi funcționarii Statului persecutam libertatea religioasă. S'a dovedit astăzi după 8 ani de zile că eram bine informat, căci am avut prilejul să vorbesc cu dânsul, cu trei săptămâni înainte, în Cluj, și mi-a dat dreptate că fusesem bine informat, în anul 1920 asupra intențiilor cari se ascundeau și care mișunau, ea să zic așa la baza mișcărilor mileniste dela noi din țară. Acest Sima, — care azi este pe cale să se convertească, — spune în ziarul „Politica” din 20 Februarie 1928, ceea ce Rutherford a declarat în ultima lui lucrare intitulată „Liberarea popoarelor”. Și anume: spune că Rutherford ar fi recunoscut că milenismul nu este o religie, ci este o organizațiune politică în slujba comunismului. Durere — căci și bapțiștii dela noi au anumite atitudini cari numai manifestări religioase nu pot să fie ci mai de grabă niște manifestări cu caracter absolut comunist. Avem dovezi că conducătorul bapțiștilor, premergătorul bapțiștilor, Gheorghe Vunvulea, dintr'o comună din Târnavă Mică, a fost judecat și condamnat la 8 zile temniță pentru că proclamând baptismul, a spus către țărani că pământul se va împărți numai atunci, când la noi în țară va izbucni bolșevismul.

Un alt exemplu: bapțiștul Ștefan Cocea din Basarabia, a refuzat să depună jurământul ca apicultor al zemstvei din Chișinău. În comuna Cârpeștii Mari din județul Bihor un bapțișt a legat icoana răstignirii de o frânghie pentru uscarea rufelor.

În comuna Pojejena Română din județul Caraș, un bapțișt a fost condamnat de tribunalul Lugoj pentru propagandă comunistă.

Să ne întrebăm, însă, acum, d-lor senatori, care este atitudinea patriotică a bapțiștilor la noi în țară? Bapțiștii nu au nici serbări naționale ale dinastiei, ale neamului și Statului român le nesocotesc. Noi știam lucrul acesta mai de mult, dar acum avem și fapte mai de aproape în sarcina acestor oameni, de două ori înstrăinați de noi.

Din comuna Soimoș din județul Arad, avem următoarea știre: „Când s'a făcut pregătirile pentru Adunarea dela Alba Iulia din 1918 în privința undrei cu Țara-mamă, nici un bapțișt n'a luat parte. Când după aceea au năvălit cetele de bolșevici unguri, bapțiștii erau veseli; — iar când au venit armatele românești ca să ne elibereze, nici un bapțișt nu li-

ieșit în cale. Se uitau la soldații români cu neîncredere! Așa le șoimoz; așa ori și unde în ce îi privește pe bapțiștii noștri, cari nu țin sărbătorile naționale și nu arborează nici steagul național.

Predicatorul bapțișt din Bontăști, a avut îndrăzneala s'o spună direct la o anchetă făcută de jandarmeria de acolo, că „nici ziua de 1 Decembrie, sărbătorire națională, noi n'am respectat-o, ci numai ortodoxii”. Da, pentru că rătăcirea a atins cu desăvârșire scânteia de suflet național din acești oameni.

Tot atunci bapțiștul Pascu Dan, un foarte nemulțumit bapțișt pentru stările bapțiște din comuna Bontăști, spunea următoarele lucruri despre batjocurile săvârșite de bapțiștii în capiștea lor:

„În anul 1920 în ziua de 6 Iunie seara, predicatorul bapțișt Fericean Ștefan a scos o monedă de 50 bani; a stat sus pe zisul altar și a ridicat această monedă în sus, râzând cu hohot, zicând că banul românesc e fals; l-a pus din batjocură la licitat cu 22 coroane maghiare. Eu și cu Toma Cioabă ne-am ridicat. Să nu se facă batjocură. ei dincontra — zise Pascu Dan — și mai tare au răs și au continuat a-și bate joc de această monedă”.

În cartea bapțiștilor despre mărturisirea de credință din 1920, din București, între altele ei spun următoarele:

„Noi ne simțim datori a ne supune legilor ei (țării) fără șovăire intrucât ea nu ne-ar împiedica a exercita credința noastră”.

Așa dar condiționează această respectare a autorităților Statului, de faptul că Statul să respecte ceea ce ei manifestează în toate privințele.

Întru adevărea tezelor lor, se provoacă la Matei cap XXII, la faptele apostolilor cap. IV și V.

„Trebuie a asculta pe Dumnezeu mai mult decât pe oameni” spun două din locurile la cari se referă ei. Dar bapțiștii nu aparțin bisericii, au pierdut norma obiectivă a adevărului și atârnă de bunul lor plac să creadă că cutare lucru este dela Dumnezeu iar alt lucru este dela oameni.

De exemplu, Sf. Scriptură conține textul „Să nu ucizi”. Ori, bapțiștii — și aceasta e bine să se știe — precum a spus chiar și d. Radu Matei un redactor al ziarului Lupta, în anul 1925, toate sectele atacă forța de apărare a țării.

Ori cât ar susține ei că-și fac datoria atât în vremuri de pace cât și în vremuri de război față de tron și țara sunt, în cea mai mare contradicțiune față de ei însuși.

Față cu teza, că ei respectă autoritățile Statului cu condițiunea ca Statul să le garanteze deplină libertate, deoarece am văzut că ei aplică mult textul că se servesc mai mult de Dumnezeu de cât de oameni — eu unul nu am nici o încredere că în caz de nevoie acești oameni ar aplica textul „Să nu ucizi” în favoarea neamului și în interesul reclamat de existența noastră națională. Cerem prin urmare, onorabelor organe ale Statului să ia act, să observe că la noi în țară baptismul, precum am dovedit, este o exteriorizare de sentimente, cari nu corespund cu interiorul unei religii cari nu corespund unor sentimente religioase adevărate, cari ar rezida în sufletul lor. În proporția lipsei de interior, bapțiștii sunt în măsură mai mare sau mai mică ipocriți; se prezintă ca îndrumători dar insultă la toate ocaziunile ei se prezintă ca cei mai însemnați factori, ca cei mai mari sprijinitori ai intereselor Statului, ori unde s'ar găsi, dar în același timp propagă doctrina că Statul n'are drept nici de cum să legifereze, să reglementeze în materie de conștiință religioasă.

S'a întâmplat de pildă în 1926 la congresul din Budapesta din Septembrie aceluși an ca baptismul american doctorul Lewis să spună cuvintele: „Noi nu vrem nici un fel de legătură cu Statul” „Bapțiști din America” în o broșură a lor „O solie frățescă”, care a fost tradusă în românește și a ajuns în mij de exemplare la noi în țară, spun că în materie

religioasă ei sunt de părerea „Biserica liberă în Statul liber“, adică cu alte cuvinte ei ar manifesta principiul pe care-l avea și Cavour: „Chiesa liberă în libere stato“. Atunci, d-lor senatori, este firesc să ne punem întrebarea prin ce vin ei, și în speță, pentruce vin bapțiștii dela noi din țară să ceară din partea Statului un fel de colaborare, o aprobare a statutelor de organizare a lor care privesc în esență și în adânc chiar chestiuni de credință nu numai chestiuni de organizare externă a cultului? Ei se găsesc într'un echivoc inexplicabil; pe de o parte susțin teza bisericii libere în Stat liber, și pe de alta caută a se acomoda împrejurărilor după situațiunea din diferitele State și cer aprobarea statutelor lor din partea Statului. Bine s'a procedat la noi atunci când prin deciziunea No. 5734 din anul 1925 Ministerul Cultelor și Artelor i-a recunoscut numai ca asociațiune iar nici de cum ca cult. Înalta Curte de Casație, prin deciziunea No. 902 din 22 Octomvrie 1926, spune: „Că deși, în Ungaria bapțiștii erau recunoscuți, o înalta rațiune de Stat a Statului român reclamă ca orice funcționare a bapțiștilor să fie în conglăsuire cu interesele Statului român“. Deci, eu găsesc că s'a procedat, cu prea multă libertate atunci când bapțiștilor dela noi din țară, față de deciziunea din anul 1925, după trei ani, prin jurnalul consiliului de miniștri li s'au acordat drepturi de cari ei se bucurau pe timpul regimului maghiar.

Timp de 3 ani de zile, din anul 1925 până în 1928, ministrul cultelor a tras concluziile cele mai logice din deciziunea No. 902 a înaltei Curți de casație și anume: Ministerul de Culte, bazat pe decizia înaltei Curți a declarat că bapțiștii nu pot să facă nici trecere legală. Așa dar un ortodox nu poate să devină bapțist în conformitate cu legile în vigoare.

S'a spus că n'au dreptul de a se numi biserică. S'a luat dispoziția ca ei să înscrie pe clădirile lor de adunare cuvântul de „asociație“ iar nici de cum „biserica“. Așa dar s'a dat o corectă întreprindere deciziunii înaltei Curți de casație. Cu toate aceste printr'un jurnal al consiliului de miniștri s'a aprobat și confirmat statutul bapțist de care se bucurau bapțiștii în statul ungar cu începere dela anul 1905 când sub guvernul maghiar au fost recunoscuți prin deciziunea Ministerului No. 77.092.

D. Al. Lapeată, ministrul cultelor și artelor: Dați-mi voie să vă întrerup. Cred că interpretați greșit deciziunea înaltei Curți de casație, căci ea nu contestă dreptul câștigat al bapțiștilor la 1905. Deciziunea înaltei Curți de casație spune, că acest drept s'a dat pe baza unei legi, care este în vigoare, încă în Statul român, potrivit articolului 131 din Constituțiune, adică legea cultelor ungară dela 1885. Adaogă însă că statului aprobat la 1905 nu mai poate fi valabil în situațiunea schimbată de astăzi și ca deci trebuie pus în conformitate cu această nouă situațiune. Astfel întrucât nu li se contestă dreptul câștigat, bapțiștii trebuiau să ceară ca aprobarea acestui statul să se facă și de către guvernul românesc, ceea ce s'a făcut și ceea ce s'a confirmat prin jurnalul consiliului de miniștri dat astă toamnă, de către guvernul nostru. Aceasta este interpretarea juridică și urmarea logică a deciziunii înaltei Curți de casație.

P. S. S. Episcopul Gr. Gh. Comșa: Deciziunea înaltei Curți de casație cu No. 902 din 1926, spune, între altele, că în adevăr criteriul de apreciere al oportunității funcționării unor atari confesiuni, cari sub regimul maghiar funcționau pe baza unei recunoașteri a puterii executive, nu mai este același azi când o altă rațiune de Stat reclamă ca autorizățiunea de funcționare dată acestor confesiuni religioase să se găsească în deplină concordantă cu interesele actualului Stat român.

D. Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor: Evident!

P. S. S. Episcopul Gr. Gh. Comșa: Prin urmare, d-lor senatori, eu prin ceea ce am spus, nu găsesc că ar fi de că-

derea mea să apreciez dacă onoratul guvern prin jurnalul consiliului de miniștri din Noemvrie 1927 nu ar fi avut căderea și nu ar fi avut dreptul și atribuțiunea să aprecieze dacă drepturile câștigate sub guvernul maghiar pe seama bapțiștilor se găsesc sau nu cu concordantă în interesele Statului român.

D. Al. Lapedadu, ministrul cultelor și artelor: Din deciziunea aceasta trebuie să citiți, partea în care nu se contestă dreptul câștigat pe baza unei legi încă în vigoare în Statul român, potrivit art. 137 din Constituție.

P. S. S. Episcopul Grigorie Comșa: Fapt este, că toate drepturile cari rezultau pe seama bapțiștilor din recunoașterea dela 1905 a guvernului maghiar, toate aceste drepturi nu mai aveau vigoare la noi în țară, dela 1918 până în Ianuarie 1928.

Prin statutul care s'a aprobat în 1927 și s'a publicat în „Monitorul Oficial“ No. 14 din 1928, se spune, între altele, că bapțiștii nu au arhieriei și nici haine preoțești. Eu înțeleg într'adevăr pentru ce vin bapțiștii și li se aprobă din partea Statului asemenea lucruri, că ei nu au arhieriei și haine preoțești. D-lor, eu v'am arătat d-voastră care este tendința lor, de a ataca Statul, bisericile, cultele istorice și așezămintele lor. Deci prin faptul că ei spun acolo că nu au arhieriei și nici haine preoțești, eu găsesc că se face o propagandă împotriva bisericilor existente. Ei, bapțiștii, cari spun că nu au nevoie de legături cu Statul, admit ca Statul să le normeze până și forma botezului, așa după cum se face în acest statut de organizare, aprobat și publicat în „Monitorul Oficial“ din 79 Ianuarie 1928.

D. Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor: Să-mi dați voie să vă întrerup, deși aceasta nu intră în obiceiul meu. Din felul cum Prea Sfinția Ta te-ai exprimat ar rezulta, că Statul ar fi făcut acest statut. Ori lucrul stă altfel. Constituțiunea spune clar, ca în Statul român libertatea de conștiință este absolută și este garantată, astfel că oricine poate profesa orice credință, cu o condiție: să nu contravină ordinii publice, bunelor moravuri, legilor în vigoare și siguranței Statului. Dacă este așa, noi nu avem să examinăm statutele acestea din punctul de vedere al doctrinei profesate sau din punctul de vedere al ritualului practicat ci numai din punctul de vedere cerut de Constituțiune. Dacă deci statutul nu cuprinde nimic contrariu intereselor Statului și siguranței lui, bunelor moravuri și legilor în vigoare, îl aprobăm. Atâta și aceasta pentru orice asociațiune religioasă sau un cult cum vrem să-i zicem care și-a făcut un statut și voește să funcționeze pe baza lui. Noi trebuie să îl examinăm sub aceste raporturi și negăsind nimic contrar dispozițiilor Constituției, trebuie să-l aprobăm. Din felul însă cum v'ați exprimat Prea Sf. Voastră, ar reeși că Statul a normat el însuși aceia ce d-ți critici și de aceia v'aș ruga foarte mult să clarificați chestiunea aceasta, să nu rămână vre-o nedumerire în mîntea cuiva.

P. S. S. Episcopul Grigorie Gh. Comșa: Eu nu am intenționat a spune, că Statul ar fi legiferat în materie de credință bapțistă. Voiam să arăt numai echivocul în care se găsesc bapțiștii tocmai față cu doctrina lor. Ei, adică pe deoparte profesază teza bisericii libere în Statul liber, iar pe de altă parte vin și cer ca Statul să le aprobe un statut...

D. Alex. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor: Așa da! Este evident.

P. S. S. Episcopul Grigorie Gh. Comșa: ...ei cer înșiși ca Statul să le aprobe un statut, în care se normează până și forma ordinării, a hirotoniei, cum spunem noi „punerea mâinilor“.

Acasta nu mai este desigur numai o simplă chestiune de organizare internă a unui cult.

(Va urma)

Moșiile Grofilor.

Fiind că va veni vorba la Liga Națiunilor de moșiile Grofilor din Ardeal s'a făcut o conscriere a acestor moși și s'a aflat să grofil aveau în fosta Ungarie 2,314,200 hectare de pământ. Cea mai mare parte a pământului era în mâinile lor. Din aceste aveau în Ardeal următoarele:

N. Eszterhazy	județul Alba	41.900	hectare.
S. Iosika	" Someș	28.500	"
K. Keményi	" Murăș	26.100	"
I. Andrassy	" Turda	35.400	"
I. Karolyi	" Alba	11.900	"
C. Zichy	" "	8.800	"
A. Cziraky	" "	9.600	"
T. Nodossy	" "	11.300	"
A. Banffy	" Cluj	15.900	"
L. Battyanyi	" Alba	5.200	"
I. Haynau	" Sătmar	3.900	"
B. Bissingen	" Banat	3.100	"
C. Hunyady	" Arad	2.800	"

și alții cu sute de hectare.

Se înțelege că îi doare să-și peardă moșiile acestea uriașe, cari le lucrau țărani români, iar rodul îl culegeau grofil și baronii pentru ca să-și petreacă prin Viena și Budapesta, acum nemai având isvor de trai ușor trebuie să muncească.

Ar vrea să pună mâna din nou pe aceste moși. De aceea au pornit proces împotriva noastră Liga Națiunilor. Ar voi adevă să stea la Budapesta, țărani români să lucre moșiile ca și în trecut și tot rodul pământului să-l trimită lor la Budapesta.

Vremile sau schimbat însă. Pământul este azi al țaranului Nu l-au dat nici grofil, nici baronii, nici liga națiunilor, ci l-a câștigat poporul român cu sângele său.

Poftească să vină înapoi grofil și baronii, să vedem care țaran le va mai da o bucată de pământ înapoi.

Așa le-a spus la Liga Națiunilor verde și dl Titulescu și dl Dr. Lupu. Ori care va fi judecata ligii un lucru este sfânt, pământul este azi al plugarului și dela acesta nu îl mai poate lua nimenea.

O frumoasă prăznuire.

În 25 Mai s'a ținut în reduta din Cluj amintirea a 34 ani dela ziua procesului memorandumului, în care 14 români fruntași au fost osândiți de tribunalul unguresc la 28 ani închisoare grea. Aceștia au fost.

Dr. Ioan Rațlu, condamnat la 2 ani închisoare, George Pop de Băsești 1 an, dr. Vasile Lucaciu 5 ani, Demet. Comșa 3 ani, dr. D. P. Baciaunu 2 ani și jum., Nicolau Cristea la 8 luni, Iuliu Coroian la 2

ani și 8 luni, Patrichiș Barbu la 2 luni, dr. Teodor Mihali la 2 ani și jum., Aurel Suciș la 1 an și jum., Mihail Veliciș la 2 ani, Rubin Pafiș la 2 ani și jum., Gherasim Domide la 2 și jum., și Dionisie Roman la 8 luni.

Au fost osândiți pentru că au avut curajul să plece la Viena, ca să se plângă printr'un memorandum împăratului de atunci Francisc Iosif, de soartea vitreagă la care au fost supuși Românii din țara ungurească.

Din acești 14 fi ai neamului nostru, numai doi mai sunt în viață E prof. Dimitrie Comșa din Sibiu și dr. T. Mihali primarul Clujului.

La serbarea de Vineri amândoi au fost de față împreună cu familiile celor reșoși. Cu acest prilej s'a desvilit și o tablă de bronz pusă pe perețele din sala unde s'a ținut procesul.

Serbarea s'a început cu un parastas slujit în amândouă bisericile românești din Cluj. În sala s'a făcut apoi sfințirea apei de către dl protopop, gr. cat. dr. Ilie Dăian și sec. consistorului ort. L. Curea.

Răspunsurile le-au dat corul teologilor ortodocși din Cluj.

A luat apoi cuvântul dl general Anastasiș, care în numele comitetului de organizare a desvilit tabla Au ținut apoi cuvântări domnii Dr. Teodor Mihali, Dimitrie Comșa, Dr. Al. Valda Voevod, Dr. Ștefan Cicio-Pop, prof. Moreianu, Ionaș Grădișteanu, generalul Motoș iar la urmă în numele guvernului a rostit o prea frumoasă cuvântare dl ministru Al. Lapedatu.

A fost de față P. S. S. episcopul Nicolae al Clujului cu întreg consistoriul și preoții din Cluj, toate autoritățile orașului și județului, familiile memorandumistilor lume multă și aleasă din Cluj și popor din județ.

Discurs

rostit de preotul Valer Cristea din Zimbru, la deschiderea adunării de primăvară a asociației clerului fl. Șaguna desp. Gurahonț.

Iubiți frați în Cristos!

Dela înființarea noului protopopiat, despărțământul nostru se întrunește a doua oară. Și de data aceasta trebuie să ne dăm seamă despre rodul muncii noastre dezvoltată pe câmpul vast al vieții pastorale în decursul unui an. Precum însă toate acțiunile omenești în genere nu pot fi lipsite de greșeli lipsuri și neajunsuri pe lângă toată bunăvoința și străduința: tot așa și activitatea noastră pastorală, care e menită a aplica învățăturile sublime ale Mântuitorului nostru Isus Hristos în viața poporului încredințat păstoririi noastre, va avea multe cusururi; ceea ce e ușor de înțeles pentru omul care știe cât de greu e a aplica ideile, ce decurg din legea supranaturală a descoperirii Dzeiești asupra omului de multe-ori scoborât la starea nefirească când este robit de patimele ce vin dela corp, dela lume și dela diavolul, Greutate, care nici că se poate asemăna cu o altă îndeletnicire omenească!

Pătruși odată de acest adevăr, ne vom convinge, că cunoștințele teoretice ori cât de temeinice și vaste vor fi și

ori cât de elocvent va fi cuvântul preotului adresat poporului tot nu va duce la rezultat dacă el preotul nu va dovedi cu curățenia vieții sale, că însuș e convins de adevărul celor propovăduite și o hotărât a se conforma acestor învățături. Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune să preamărească pe Tatăl vostru, care este în ceruri zice M. Hristos; iar sf. părinți încă au stabilit ca prima condiție a vredniciei preoțești curățenia vieții, susținând că „pectus est quod theologum facit“.

Deci pentru însănoșirea morală și îndrumarea vieții religioase servesc ca mijloace în primul loc ajutorul lui Dumnezeu care ne-a făgăduit a fi cu noi în toate zilele până la sfârșitul veacurilor și apoi pilda vieții preotului, fără de cari toată știința și iscusința omenească nu va duce la rezultat, căci cine nu se poate învinge pe sine, nu poate cuceri nici pe altul.

Bazați pe acest adevăr criticii preoției de astăzi invinuesc numai preoția pentru decăderea morală ce domnește în sânul neamului românesc, afirmând, că la propovăduitorii cuvântului Dumnezeu e prea mare distanța dela cuvânt până la faptă, chiar dacă omul e mai activ ca în trecut. Față de aceasta aserțiune însă constatăm, că dintre toate instituțiile neamului biserica ort. română e cea mai românească și ca atare și preoția e numai produsul neamului. E logic dar că adevărata cauză a răului nu stă în produs care e preoția, ci în producător care e poporul din care emană, încât nu se poate afirma, că ogorul e bun și potrivit pentru sămânța evangheliei, numai sămănătorul e nedestoinic ci din contră neamul, care nu e capace a da o preoție mai bună decât cum este de fapt.

Adevărul reiese și mai clar, dacă vom compara numai din punct de vedere al vocațiunii și onestității biserica cu celelalte instituții ale statului și ne vom convinge căți dușmani interni are doctrina creștină.

Trebue dară să recunoaștem, că dacă în toate viețile trăiește vloga părinților, cu atât mai vartos la oameni creșterea dă sbor însușirilor înăscute și o cultură bine chibzuită întărește sufletul. Când însă lipsește aceasta cultură, vișul necinstește însușirile firești, Neamului românesc, numai i-a lipsit aceasta cultură, ci i-a fost impusă altă opusă firii lui: Căci dela zămislirea noastră ca neam ne-a lipsit cultura, care să întărească însușirile moștenite dela strămoși, fiindcă cei ce ne-au stăpânit ne-au ținut în întunec. Și dacă unul sau altul s'a putut ridica prin cultură, acesta a fost nevoit a o pune în serviciul stăpânitorilor și nu al neamului, din care făcea parte, încât aproape nimeni nu se putea ridica la ceva poziție decât prin tradare, lungușire ori prin milă sălășluindu-se în sufletul neamului în locul virtuților strămoșești corupția, care s'a lăfit precum sau înmulțit și numărul căpătuiților, dela cari s'a molipsit și poporul de jos, încât fiecare generație a putut exclama cu poetul Horațiu: „părinții nostri erau mai prejos de bunici; noi prețuim mai puțin decât dânsii și vom lăsa niște urmași și mai ticăloși decât noi“. Nu firea înăscută dară, ci împrejurările vitrege în cari am trăit, timp mai îndelungat decât ori care popor din Europa ne-au adus la aceasta stare.

Ne doare mult, că nu mai vedem la poporul nostru dragostea fanatică de neam și lege de oînioară dar trebue să recunoaștem, că un alt popor cu o soartă asemănătoare ar fi și dispărut ca neam de pe fața pământului, încât acest fapt trebue să ne potenteze și mai mult zelul pastoral, cu atât mai vartos că tocmai poporul de jos pe care îl păstorum noi, e mai puțin inficiat de molinia stricăciunei. Încrederea noastră de are temeii puternic în trăinicia neamului, în vitalitatea bisericii ai cărei slujitori suntem și pe care — după cuvântul D-lui — nici porțile iadului nu-o vor birui și plin de nădejde în succesul final al activității noastre declar adunarea despărțământului nostru de deschisă.

Valer Cristea
preot, președ. desp.

La cripta lui Vasile Alecsandri

Strămutarea osemintelor poetului în noul mausoleu

Bardul dela Mircești odihnea într'un vechiu cavou, cu împrejmuire de scânduri, care se tot nărula. În jurul mormântului acelaia, care a cântat așa de frumos în pastelurile sale, străjuesc același arbori, pe cari i-a sădit poetul, în grădina cu perspective cuprinzătoare spre lunca Mirceștilor.

O înaltă datorie de pietate cerea să i se ridice un lăcaș de veci. Și Academia română, cu sprljinul ministerului culte și artelor, în semn de recunoștință pentru memoria lui Vasile Alecsandri, a ridicat un mausoleu, în care să așeze osemintele poetului și ale familiei sale.

Pentru strămutarea osemintelor s'au dus la Roman, d-nii Alex. Lapedatu, ministrul cultelor și Emil Racoviță, președintele Academiei române.

De aici, împreună cu P. S. S. Episcopul Lucian au plecat la Mircești.

În jurul cavoului aproape de șosea, în fața bătrânei case moldovenești, se adunase lumă multă. Școalele, cu învățătorii în frunte așteptau pioasa ceremonie.

Reprezentanții autorităților împreună cu membrul familiei: nepoții lui Vasile Alecsandri, au discins în cavoul de scânduri, în mijlocul căruia e cripta.

Pe cele două uși ce se deschid lateral, e inscripția:
*Se pierde mintea în nori, se duce viața în vânt.
Dar geniul cu roadă nu încupe pe pământ.
Ochiul lui Dumnezeu vede toate.*

A. V.

Aci doarme în pace robul lui Dumnezeu, Vasile Alecsandri, născut la anul 1821 Iulie 21. Decedat la 22 August 1890 și înmormântat la 26.

Odihna-ți se cuvine. Ș'n slava cerului Nobilul tău suflet va locui. Cavoul s'a deschis la 1 Mai 1915 de Paulina V. Alecsandri.

Din criptă, s'a scos sicriul de aramă a lui Vasile Alecsandri, iar în dreapta lui un alt sicriu mai mic, cu osemintele părinților săi, vornicul Vasile alecsandri și Elena Alecsandri. Din mormântul așezat în spațele criptei s'au desgropat rămășițele pământești ale Paulinei Alecsandri, soția poetului, cari au fost așezate într'un sicriu de metal trimis de Academia română. Printre aceste oseminte s'au găsit inelele celor doi soți cu inscripțiile: Vasile Alecsandri Septembrie 1880 și Paulina Lucacievici Alecsandri 1880.

Inelele au fost încredințate d-lui președinte al Academiei.

Pe capacul sicriului lui Alecsandri e în relief. Crist. răstignit, iar pe ambele laturi, două panglici de metal ținute de doi îngeri în bronz și inscripția: Odihnește în pace.

Mijlocul capacului e închis cu o panglică tricoloră, pe care e scris: „Plecat-am 9 din Vaslui și cu sergentul zece“. Vaslui 1877 — 78.

Capacul se poate ridica. Sub el este o altă placă de metal, care are sticlă în jurul capului poetului. La lumina unei lumânări, se distinge conturul craniului și o decorație.

După ce sicriile au fost așezate unul lângă altul și acoperite cu buchete de flori aduse de d-na Maria G. Sturza dela Miclăușani, — fiica lui Ion Ghica, amicului cel mai bun al lui Vasile Vlecsandri. — P. S. S. Episcopul Lucian, împreună cu patru preoți au oficiat un parastas.

Sicriile au fost duse apoi în noul mausoleu și depuse în cripta din mijloc peste care s'a așezat o lespede de piatră cu inscripția:

VASILE ALECSANDRI 1821—1890

Mausoleul are forma bisericuților în stil moldovenesc. La soclu și la colțuri are piatră albă. Restul monumentului e din piatră roșcată din Bucovina, decorată cu ceramică smălțuită. În brauri verzi și rotocoale albastre închis. Acoperisul e de țiglă smălțuită în verde.

Răvna arhitectului a fost să producă o colorație câmpenească și o armonie de culori potolite, potrivite cu un monument funerar.

În altarul bisericuței este așezată cripta, iar cele două sănuri laterale sunt provăzute cu câte o bancă. Decorația interioară a fost executată în frescă de pictorul Paul Molda.

Au rămas 11 panourile, în cari să se picteze scene din opera și viața poetului.

După pioasa ceremonie, asistența a vizitat casa lui Vasile Alecsandri.

Nr' 1266 | 928.

CONCURS.

Pentru deplinirea postului de protopresbiter în tractul nou înființat Balinț cu parohia centrală Balinț se publică concurs cu termen de 30 zile, socotite dela ziua ce urmează după prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“ au dotațiunea:

I, DELA PROTOPOPIAT

1. *Retribuțiunea lunară dela Consiliul eparhial în suma de 550 Lei.*

2. *Taxele și venitele dela comunele bisericesti și dela preoțime, pe cari le-au avut protopopii, din ai căror protopopiute au făcut parte mai înainte respectivele comune bisericesti.*

3. *Dotațiunea dela Stat stabilită de Ministerul Cultelor.*

4. *Spesele cancelariei protopopești conform concluzului sinodal Nr. 62 din 1914.*

De locuință și cancelarie protopopească până la alte dispozițiuni îngrijește alegândul protopop.

II. DELA PAROHIE.

Parohia din comuna Balint, sediul noului protopopiat nu este vacantă. Când această parohie va deveni vacantă, atunci nou alegândul protopop va avea datorința să ocupe această parohie beneficiind de toate venitele ei: sesiune parohială, birul preoțesc, stolele legale și întregirea dela Stat.

Până atunci nou alegândul protopop, dacă va fi un preot cu parohie de pe teritoriul noului protopopiat, atunci dânsul va rămâne în parohia sa de până aci și va administra protopopiatul de acolo; dacă însă ar fi vre-un preot din alt protopopiat, atunci va fi dator să ocupe vre-o parohie vacantă din noul protopopiat ori să se mute în comuna de sediu a protopopiatului fără absolut altă remunerație, decât aceea asigurată lui prin concursul de față.

Reflectanții la acest post se avizează, că în termenul indicat să înținteze subsemnatului Consiliu eparhial recursele lor instruite cu documentele de calificatiune, prescristă în §-ul 53 din Statutul Organic și prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888 și anume: să dovedească calificatiunea cerută reflectanților la parohiile de clasa primă, să producă testimoniu de bacalaureat (maturitate) și să dovedească prin atestat, că au împlinit cel puțin 5 ani în serviciul bisericesc sau școlar cu succes deplin mulțumitor și că prin zelul, capacitatea și diligența lor s-au distins pe terenul bisericesc școlar.

Arad, din ședința plenară a Consiliului eparhial ort. rom. ținută la 8 Mai 1928.

*Cănsillul eparhial ort. rom.
din Arad.*

3—3

—□—

Nr. 1976 | 1828.

CONCURS.

Pentru deplinirea postului de protopresbiter în tractul Birchiș cu parohia centrală Birchiș (județul severin) se publică concurs cu termen de 30 zile, computate dela ziua ce urmează după prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“ cu dotația.

1. DELA PROTOPOPIAT

1. Retribuțiune lunară dela Consiliul eparhial în suma de 550 Lei.

2. Birul protopopesc, respectiv taxa protopopească dela fiecare preot din tract 5 măsuri porumb a 30 litre în natură ori echivalentul prețului pieței.

3. Dotațiunea dela Stat stabilită de Ministerul Cultelor.

4. Spesele cancelariei protopopești conform concluzului sinodal Nr. 62 din 1914.

De locuință și cancelarie protopopească, până la alte dispozițiuni îngrijește alegândul protopop.

2. DELA PAROHIE.

Parohia centrală este una din parohiile din Birchiș, împreună cu toate venitele ei și anume: seslunea parohială, birul preoțesc, stălele legale și întregirea dela stat.

Deocamdată nici una din parohiile comunei centrale nu este vacantă. Când însă una din ele va deveni vacantă, atunci noul protopop va avea datoria să ocupe acea parohie, beneficiind de toate venitele ei.

Până atunci nou alegândul protopop, dacă va fi un preot cu parohie de pe teritoriul noului protopopiat, atunci dânsul va rămâne în parohia sa de până acum și va administra de acolo protopopiasul, dacă însă ar fi vre-un preot din alt protopopiat, atunci va fi dator să ocupe vre-o parohie vacantă din noul protopopiat ori să se mute în comuna de sediu a protopopiatului fără absolut altă remunerațiune, decât aceea asigurată în concursul de față.

Reflecții la acest post se avizează ca în termenul indicat să înainteze subsemnatului Consiliu eparhial recursurile lor instruite cu documentele de calificare, prescrișă în §-ul 53 din Statutul organic și prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888 și anume: să dovedească calificarea cerută a reflecțiilor la parohiile de clasa primă, să producă Testamentul de bacalaureat și să dovedească prin atestat, că au împlinit cel puțin 5 ani în serviciul bisericesc sau școlar cu succes deplin mulțumitor și că prin zelul capacitatea și diligența lor s'au distins pe terenul bisericesc școlar.

Arad, din ședința plenară a Consiliului eparhial ort. român. ținută la 8 Mai 1928.

Consiliul eparhial ort. rom.
din Arad.

Nr. 2536—1928

CONCURS.

Pentru deplinirea postului de protopresbiter în tractul nou înființat Gurahonț, se publică concurs cu termen de 30 zile, socotite dela ziua ce urmează după prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala” cu dotațiunea

1. DELA PROTOPOPIAT:

1. Retribuțiunea lunară de 550 Lei Dela Consiliul eparhial.

2. Bir protopopesc dela fiecare paroh și administrator parohial, dela cei cu sesle 250 Lei anual, dela cel fără sesie 150 Lei.

3. Dotațiunea dela stat stabilită de Ministerul Cultelor pentru Protopopi.

4. Spesele cancelariei protopopești conform concluzului sinodal No. 62 din 1914.

De locuință și cancelarie protopopească până la alte dispozițiuni îngrijește alegândul protopop.

2. DELA PAROHIE.

Când parohia centrală Gurahonț a noului protopopiat va deveni vacantă, atunci nou alegândul protopop va avea datoria să ocupe acea parohie, beneficiind venitele ei: sesla parohială existentă, birul preoțesc și stălele legale.

Până atunci nou alegândul protopop, dacă va fi un preot cu parohie de pe teritoriul noului protopopiat, atunci dânsul va rămâne în parohia sa și va administra de acolo protopresbiteratul, dacă însă va fi un preot din alt protopopiat, atunci va fi dator să ocupe vre-o parohie vacantă din noul protopopiat ori să se mute în comuna de sediu a protopopiatului fără absolut altă remunerație decât aceea asigurată lui prin concursul de față.

Reflecții la acest post se avizează, că în termenul indicat să înainteze subsemnatului Consiliu eparhial recursurile lor instruite cu documentele de calificare, prescrișă în §-ul 53 din Statutul Organic și prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888 și anume: să dovedească calificarea cerută reflecțiilor la parohiile de clasa primă, să producă testamentul de bacalaureat (maturitate) și să dovedească prin atestat, că au împlinit cel puțin 5 ani în

serviciul bisericesc sau școlar cu succes deplin mulțumitor și că prin zelul, capacitatea și diligența lor s'au distins pe terenul bisericesc și școlar.

Arad, din ședința plenară a Consiliului eparhial ort. rom. ținută la 8 Maiu 1928.

*cousiliul eparhial ort. român
Arad.*

3—3

INFORMAȚIUNI.

Preoții din Bucovina au luat patriotica hotărâre să dea în fiecare lună câte 100 Lei din leafa lor, până a împlinirea sumnei de 1000 Lei (adecă pe 10 luni) și banii aceștia să fie dați pentru cumpărarea unui aeroplan.

Preoții români din Bulgaria. Din Bulgaria vine vestea că preoții români sunt bătuți și schingiuiți rău. Țara aceasta a fost totdeauna țara riu și răzbunării. În multe rânduri și a arătat ura ce o poartă față de noi, că să nu mai vorbim de bandele de comitagii cari jefue mereu pe Români și pe Sârbi trecând peste graniță. Se vede că nu se astâmpăra până nu li se vor arde degetele din nou.

Un dor fără pereche. D-na din Franța Cosima Wagner și-aprăsnuit de curând a noazecelea an de viață.

Cu acest prilej, i-au sosit o sumedenie de felicitări din toate părțile. Elevii unor licee i-au trimis o carte cu iscăliturile lor.

Cea mai mare bucurie i-a făcut-o însă primarului orașului Bayreuth. Primarul i-a trimis nouăzeci de sticle de șampanie.

Cât s'a beut într'un an. S'a făcut socoteală câtă beaură s'a trecut într'un an de zile în orașele și satele cu bășaguri din ținutul Petroșenilor. Și ată ce spun răvașele: Spirit s'au vândut 270.500 litri; vin 479,600 litri, toate laclaltă în preț de aproape 29 milioane lei! Trist răvaș...

Câte automobile sunt pe lume? Sau socotit până acum 22 milioane. Și din acestea, 18 milioane se află numai în Statele-Unite ale Americii.

Adecă au ei singuri, americanii, de 4 ori mai multe decât toată cealaltă lume. Aci aproape tot copilul are un automobil. Trăsuri cu cal, ori care cu bol, nu mai vezi decât foarte rar pe la vre-o moșie pe unde e greu de umblat cu camionul. Dar unde drumul e cât de cât bun, și din câmp se cărușește tot cu mașina.

Pedeapsa lui D-zeu. În com. Ilanda de lângă Panclova, a murit pe neașteptate bogătanul Gh. Mamirov. Fînd bătrân, n'a fost nici o bănuală la mijloc.

Dar ce se întâmplă? slujnica ce fusese în casa bătrânului visează într'o noapte un vis urât în care l-se arată bătrânul Mamirov și îl spune că a fost otrăvit. Servitoarea spune mai departe acest vis. Treaba ajunge la urechile jandarmilor. Iese la fața locului o comisie care desgroapă mortul și iată de fapt se află că bătrânul a murit otrăvit. Luați de scurt, fîca și nora mortului declară că ele l-a otrăvit să pună mai degrabă mâna pe avere.

Iată cum descopere puterea lui Dumnezeu pe cel fărădelege. Cine a zis că Dumnezeu nu face și azi minuni?

Cele mai mari biserici din lume. Fără îndoială, că cea mai mare biserică din lume este a Sfântului Petru din Roma, în care încap 45 de mil de oameni. Vin apoi Domul din Milano, în care încap 37 de mil; biserica Sfântul Paul din Roma 32 de mil; din Colonia 30 de mil; biserica Sf. Paul din Londra 25 de mil; biserica lui Petronius din Colonia 23 de mil; biserica Sf. Sofia din Constantinopol 23 de mil; biserica San-Giovani di Laterano din Roma 22 de mil; și Catedrala Notre-Dame din Paris 21 de mil.

— **Cât venit aduce o grădină cu pomi?** Gospodarii, cari au grădini cu pomi, dacă ar ști să le îngrijească după cum se cuvine, ar putea trage bune foloase, căci fie care hectar de pământ ar trebui să producă 10 mil kgr. de fructe, cari vândute numai cu 5 lei kgr. ar aduce un venit de 50.000 lei anual.

— **Nuntă, trei nașteri și două înmormântări în aceeași zi.** În micul sătuleț Prokop de lângă Mostar (capitala Herțegovinei) trăește un țaran bătrân, care are 6 copii. Dol fil. erau însurați și al treilea trebuia să facă nunta cu cea mai frumoasă fată din sat. În același zi ambele nurori au adus bătrânului țaran nepoței, iar una din ele gemeni. Dar bucuria a fost stricată: dol copilași au murit îndată după naștere și în viață a rămas numai unul din gemeni. Astfel, în același zi, bătrânul țaran a avut în casa sa o nuntă, trei nașteri și două înmormântări.

Act generos. Luăm act cu multă plăcere de gestul generos al dlui notar public din Aradul nou Dr. Victor Chiriță, care a făcut gratuit contractul de vânzare și cumpărare la intravilanul pe care se va zidi biserică noastră din Aradul-nou. Tot asemenea dl. nototar public Chiriță a efeptuit gratuit și lucrările cu transcrierea intravilanului pe numele comunei bisericești precum și alte lucrări de natură juridică. Prin acest fapt nobil parohia noastră din Aradul nou a fost scutită de cheltueli considerabile lucru pentru care Consistorul nostru a trimis dlui, notar Chiriță o scrisoare de mulțumire.

Licitație minuendă.

În baza planului aprobat de Ven. Consiliu eparhial sub Nr. 2911—1928, pentru pictarea bisericii din Grăniceri-Otlaca, se publică concurs pe Duminică din 24 Iunie a. c. la ora 11 n. m. în localitatea de lângă biserică.

La lucrările de zugrăvire a pereților și pictarea icoanelor pot concura prin oferte în scris, specialiști cu autorizație dela Ministerul Cultelor comisiunea Monumentelor istorice.

Planul și condițiunile se pot vedea la Oficiul parohial în orice zi, — nu poate pretinde însă nimenea restituirea speselor că ni-a cercetat sau că a luat parte la licitație.

Cu ocaziunea licitației specialiștii vor avea să depună 1000 lei ca vadiu.

Grăniceri Otlaca jud. Arad, 5 Iunie 1928.

Consiliul parohial.

CONCURSE

Pentru îndeplinirea definitivă a parohiei vacante Polenari cu filia Tohești devenită vacantă prin strămutare, conform ordinului v. Consiliu eparhial din Arad Nr. 1649 | 928, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul of. „Biserica și Școala“

Parohia e de clasa III.

Venitele încopciate cu acest post sunt celea din coala de fașune B:

1. Birul parohial câte una 1 măsură de cucuruz sfărmat, dus la locuința parohului. dela fiecare număr de casă atât din matra cât și din filie peste tot 157 numerl.

2. Stolele legale dela înmormântări boteze și cununl etc.

3 Intregirea dotației dela Stat, pentru care parohia nu garantează.

4 Casă parohială nu este.

Eventula dacă careva recurent ar fi și învățător cerându-și transferare, ca atare după alegerea lui ar avea locuință bună în edificiul școalei de stat primare din loc.

Alesul va fi îndatorat să predice regulat alternativ în matra și în filie și să catehizeze elevii școalei prim. din loc.

Recursele adresate consiliului paroh, din loc. se vor înainta pe calea oficiului protopopesc ort. rom. din Hălmașiu, în termenul deșus și ajustate în regulă cu documentele prescrise. Reflectanții sunt poștiți să se prezenteze la s. biserică din Polenari spre a oficia respective a predica, făcându-se astfel cunoscuți poporul; cel din alta eparhie vor adnexa și un act dela P. S. Episcopul eparhial din Arad, prin care li-se dă binecuvântarea.

Din ședința consiliului par. din Polenari dela 3 mai 1928.

Preș. Remus Giurgiu adm. par. Ioan Matis notar

În conțelegere cu: Cornel Lazăr
protopop tract.

2—3

Conform rezoluțiunei Ven. Consiliului Eparhial Nr. 46714 pentru îndeplinirea parohiei Fenș cu filia Valea-Mare devenită vacantă prin moartea parohului Romul Petrișor, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Sesia parohială 14 jugh. și 800 st. □, cu un intravilan parohial.

2. Birul parohial legal, care s'a îndus aici din oficiu conform ordinului Consistorial Nr. 6714—1927.

3 Stolele legale conform Normativului consistorial.

4. Casă parohială nu este.

5. Intregirea dotației dela stat, pentru care parohia nu ia nici o răspundere.

Din venitul parohiei jumătate — până la 13 Decembrie 1928 — compete văduvei preotese în sensul §-lui 26 din Reg. pentru parohii care va suporta și impozitele după acest beneficiu.

Parohia e de clasa a III-a.

Alesul va predica regulat la sf. biserică din matra și filie, va catehiza la școala din loc, și va avea să solvească după beneficiul său toate impozitele.

Recursele ajustate cu documentele prescrise adresate Consiliului Parohial din Fenș Valea mare se vor trimite Oficiului Protopopesc din Gurahonț în termenul concursual. Reflectanții cu observarea § 33 din Reg. pentru parohii, se vor prezenta în sf. Biserică pentru a-și arăta desteritatea în oratorie și rituale. Cei din alte dieceze vor produce act dela Prea Sf. Sa Episcopul nostru diecezan.

Consiliul Parohial din Fenș — Valea mare.

În înțelegere cu: Constantin Lazar adm. protopopesc.

3—3

În temelul ord. Consiliu eparhial No. 5069 | 926 și ad 6717 | 1927 prin aceasta se scrie concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în org. of. „Biserica și Școala“ pentru îndeplinirea parohiei a II-a din Nadăș. Venitele sunt:

1. Sesiunea parohială în estenziunea ei de astăzi parte la șes parte la deal.

2. Casă parohială în natură.

3. Birul preoțesc, dela fiecare casă câte 15 litre grâu ori cucuruz sfărmat.

4. Stolele legale.

5. Intregirea dotației dela Stat.

Parohia este clasa I-a dar se admit și reflectanții cu cvalificațiunea de clasa a doua.

Alesul va avea să predice la rândul său de serviciu, să catehizeze elevii ort. rom. dela școalele primare și să supoarte toate impozitele după beneficiul său.

2—3

Recursele ajustate cu documentele prescrise la cei din altă dieceză și cu act despre consenzul Prea Sfinției Sale Domnului Episcop diecezan, sunt a se adresa conziliului paroh. din Nadăș și a-se trimite în termenul concursual oficiului protopopesc ort. rom. din Șiria (jud. Arad.)

Reflectanții cu observarea dispoziției din § 33 a Reg. pentru parohii vor avea a se prezenta în Sita Biserică din Nadăș spre a-și arăta destoinicia în oratorle și cele rituale.

Dat în Nadăș din ședința oxtraordinară a Consiliului paroh. rot. rom. ținută la 19 Noemvrie 1926.

Romul Rațiu.
preș. cons. par.

Carol Bacoș
notar adhoc

În înțelegere cu: *Mihail Lucuța* ppresbiter ort. rom.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de nou înființată din comuna Lovrin, se publică concurs cu termen de 30 zile socotite dela prima apariție în organul eparhial: „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post, sunt:

1. Una sesiune parohială în estinderea ei de astăzi, situată în hotarul comunei Pesac. 32 jughere.
2. Stolele legale și birul legal.
3. Intregirea dotației preoțești dela stat, — pe care alesul preot o va primi eventual după recunoașterea parohiei din partea Ministerului Cultelor și Artelor, — pentru care parohia nu la nici o răspundere.

Nefiind casă parohială, alesul preot se va îngriji singur de locuință.

Impozitul după întreg beneficiul din parohie cade în sarcina celui ales.

Preotul va predica regulat la toate serviciile divine, va catehiză la școlle primare din loc, fără nici o altă renumerație din partea parohiei

Parohia fiind de clasa I. (primă), dela recurenți se cere cvalificațiune regulamentară, conform concluzului Nr. 84—1910.

Reflectanții la acest post se vor prezenta în cutare Duminică sau sărbătoare în capela din Lovrin spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie conformându-se strict dispozițiilor §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii; iar cererile însoțite de anexele necesare, — adresate Consiliului parohial din Lovrin, — le vor înainta în termenul concursual, oficiului protopopesc din Banat-Comloș.

Cei din altă dieceză vor cere prealabil binecuvântarea Prea Sf. Sale D-lui Episcop diecezan spre a putea recurge.

Lovrin, din ședința Consiliului parohial ținută la 25 Martie 1928.

Valeriu Ionescu
adm. parohial, preș.

Ureche Savu
notarul Cons. parohial

În înțelegere cu: *Dr. Ștefan Cioroianu*, protopop.

□

1—3

Pentru împlinirea parohiei atrela din Pecica (jud. Arad) care este de clasa *primă* și se estinde dela Nr. 1051—1707 și casele nouă nenumerate din colonia, ce se întinde în apropierea acestei parohii prin aceasta se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul Diecezan: Biserica și Școala.

Venitele parohiei sunt.

1. Una sesie pământ arător,
2. Birul parohial în bani,
3. Stolele legale,
4. Intregirea dotației dela stat.

După satisfacerea conducătorului paroh al oficiului, va primi una din locuințele parohiale asistente în zidurile școalelor cofesionale, îndată ce aceasta va fi evocată.

Alesul va predica când va fi de serviciu, va catehiză cel puțin 12 ore la săptămână. Va suporta toate impozitele după beneficiul parohial.

Cei ce vor reflectă la parohia aceasta vor adresa rugarea de concurs cu adnexe: testimoniu de cvalificațiune pentru parohii de clasa primă, cu testimoniu de 8 clase și maturitate și atestate despre serviciul prestat pe terenul bis. și școlar — către Consiliul parohial ort. rom. din Pecica și o vor trimite la Oficiul protopopesc ort. rom. din Arad, în termenul fixat de concurs.

Reflectanții au să respecte dispozițiilor cuprinse în §. 33 din 2 Rep. pentru parohii și înștiințând prealabil pre protopresbiterul concernent vor avea să se prezinte în s. bis. din loc spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și în oratorie.

Recurentul dacă este din altă dieceză va dovedi că are consințământul P. S. Sale Episcopul diecezan.

Consiliul parohial ort. rom. din Pecica.

În înțelegere cu *Traian Vaftanu* m. p. protopresbiter.

□

1—3

Redactor responsabil: SIMION STANA.

Cenzurat: Prefectura Județului.